

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7
tel.: 234 665 555, fax: 234 665 444
e-mail: posta@uouu.cz, www.uouu.cz

Zn. SPR-7796/11/11-32/NON

ROZHODNUTÍ

Předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů, jako odvolací orgán věcně, místně a funkčně příslušný podle § 2, § 29 a § 32 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 10 a § 152 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, rozhodl podle ustanovení § 152 odst. 5 písm. b) správního řádu takto:

Rozklad účastníka řízení, České republiky – Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, se sídlem Karmelitská 7, 118 12 Praha 1, IČ: 00022985, proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů zn. SPR-7796/11-21 ze dne 21. března 2012, **se zamítá.**

Odůvodnění

Správní řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb. bylo zahájeno oznámením, které bylo účastníkovi řízení doručeno dne 11. listopadu 2011. Podkladem pro zahájení správního řízení bylo vlastní zjištění Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“), které je součástí spisového materiálu tohoto řízení.

Ze spisového materiálu je zřejmé, že účastník řízení při realizaci programu na podporu sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol zveřejnil v období od 3. do 7. listopadu 2011 na svých webových stránkách na internetové adrese <http://www.msmt.cz/file/18135> osobní údaje 893 žáků zařazených do dotačního programu „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol na září – prosinec 2011“, a to v rozsahu jméno, příjmení, datum narození, adresa bydliště, identifikační údaje navštěvované školy a výše jednotlivých částek dotace.

Správnímu orgánu I. stupně bylo dne 28. listopadu 2011 doručeno vyjádření účastníka řízení, ve kterém uvedl, že nejprve byla na jeho webových stránkách zveřejněna tabulka s výsledky dotačního programu podle jednotlivých škol s uvedením jmen žáků bez dalších identifikátorů. Žádost o její zveřejnění byla odeslána z elektronické adresy odpovědné zaměstnankyně účastníka řízení PhDr. M. T. dne 20. října 2011 a téhož dne byla tato tabulka také zveřejněna. Požadavek na změnu zveřejněné tabulky obdržel administrátor dne 3. listopadu 2011 opět od PhDr. M. T. a to z důvodu chyb obsažených v původní tabulce. Nově zaslaná tabulka již obsahovala i další údaje o příjemcích dotací. Uvedený dokument byl stažen návštěvníky webových stránek celkem 245krát, než došlo k jeho odstranění. Dále účastník řízení k dotazu správního orgánu I. stupně uvedl, že neexistuje všeobecně platný interní postup upravující zveřejňování dokumentů a informací na jeho webových stránkách, ale za obsahovou stránku zveřejněných informací prakticky odpovídá zadavatel požadavku, tedy odpovědný pracovník, který má danou problematiku v náplni práce. V tomto konkrétním

případě se jednalo o PhDr. M. T. Pracovníci odboru informačních technologií pouze na základě požadavku odpovědného pracovníka administrují, tedy zveřejňují konkrétní požadavky, ale nejsou oprávněni ani povinni zveřejňované dokumenty po věcné stránce kontrolovat.

Uvedené skutečnosti účastník řízení doložil kopiemi emailové komunikace mezi PhDr. M. T. a J. U. ze dne 20. října 2011 a 3. listopadu 2011 a ukázkou původně zveřejněné tabulky. Z emailové zprávy zasláné dne 20. října 2011 PhDr. M. T. J. U. přitom také vyplývá, že tato byla v kopii zaslána i R. J., ředitelce odboru speciálního vzdělávání, prevence a institucionální výchovy účastníka řízení, Z. K., vedoucí úseku speciálního vzdělávání účastníka řízení, a J. N., zástupkyni externí firmy.

Ze spisového materiálu Obvodního ředitelství policie Praha I, č.j. ORI-26964-11/ČJ-2011-001179, který si správní orgán I. stupně vyžádal, vyplývá, že PhDr. M. T. byl dle jejího vyjádření uvedený dotační program přidělen v návaznosti na propuštění jiné zaměstnankyně odboru, a to i navzdory tomu, že se proti tomuto postupu ohradila u ředitelky odboru Mgr. R. J.. S ohledem na svou pracovní vytíženost (měla na starosti dva jiné složité a obsáhlé programy) se domnívala, že zvládnout další program není v jejich silách. Poté, KDY proběhlo druhé kolo tohoto programu, které měla již na starost ona, zpracovala jeho výsledky externí firma a následně jí je zaslala. V říjnu 2011 zasedala výběrová komise, která tyto výsledky musela schválit, dále byly schváleny také gremiální poradou náměstkyně ministra skupiny 2 Ing. Ladislava Němce a posléze ještě poradou vedení účastníka řízení. Poté bylo uloženo zveřejnit výsledky programu na webových stránkách účastníka řízení. Další popis událostí pak odpovídá předchozímu vyjádření účastníka řízení.

Dne 19. března 2012 bylo, v návaznosti na výzvu k zaslání veškeré dokumentace účastníka řízení obsahující přijatá a provedená technicko-organizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů, správnímu orgánu doručeno vyjádření účastníka řízení, ve kterém uvedl, že ochrany osobních údajů při využívání informačních a komunikačních technologií se týkají zejména dvě ustanovení Směrnice upravující pravidla, zásady a způsob používání informačních a komunikačních technologií ze dne 19. listopadu 2007, č.j. 8574/2007-11 (dále jen „Směrnice“), přičemž podle článku 12 odst. 1 se uživatel zavazuje uchovat veškerá data v počítačové síti jako diskrétní, chrání je před zneužitím a zavazuje se, že je nepoužije k informování žádné třetí strany, pokud toto nemá v pracovní náplni nebo tím nebyl pověřen nadřízenou osobou. Podle bodu 1.3. přílohy Směrnice, se v rámci znalostního minima uživatele informačních a komunikačních technologií u účastníka řízení předpokládá též základní povědomí o bezpečnosti a právních problémech souvisejících s používáním počítače; k právním problémům náleží též ochrana osobních údajů. Kromě toho je organizačním řádem účastníka řízení ze dne 15. června 2004 č.j.20841/2004-14 vymezena kompetence správy webových stránek a svěřena samostatnému oddělení informačních a komunikačních technologií. Tento útvar zajišťuje rovněž školení zaměstnanců v oblasti využívání informačních a komunikačních technologií. Účastník řízení ve svém vyjádření následně vypočítává jednotlivé oblasti, za které toto oddělení odpovídá, přičemž pod bodem 5. zmiňuje správu webových stránek účastníka řízení, ale pouze z pohledu funkčnosti, tedy rozhodování o formě provozu, přičemž nemůže a ani nemá právo rozhodovat o obsahu daných stránek. Závěrem účastník řízení upozornil, že při provozu webových stránek dbá o ochranu údajů podle § 13 a 14 zákona č. 101/2000 Sb.

Správní orgán I. stupně konstatoval, že účastník řízení je správcem osobních údajů osob, jejichž osobní údaje zpracovává v rámci jednotlivých projektů a programů, ve smyslu ustanovení § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb., a jako takový je povinen dodržovat při zpracování osobních údajů povinnosti stanovené zákonem č. 101/2000 Sb., včetně povinnosti vyjádřené v § 13 odst. 1 tohoto zákona. Podle tohoto ustanovení je správce osobních údajů povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu k osobním údajům, resp. obecně k jejich neoprávněnému zpracování.

Správní orgán I. stupně se dále zabýval aplikací liberačního ustanovení dle § 46 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., dle kterého právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila. Vynaložení veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, dle správního orgánu I. stupně neznamená jakékoliv úsilí, které správce vynaloží, ale musí se ve vztahu ke každému, konkrétně posuzovanému případu, jednat o úsilí maximálně možné, které je správce objektivně schopen vynaložit (zákon používá kritérium veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, a nikoliv např. spravedlivě požadovat, požadovat s ohledem na poměry atp.). V případě účastníka řízení je zřejmé, že sám nepřijal a neprovedl opatření pro zabezpečení osobních údajů, v následku čehož došlo k jejich zpřístupnění prostřednictvím internetu.

Ze spisového materiálu vyplývá, že tabulka obsahující předmětné osobní údaje byla spolu s informací, že bude zveřejněna, k dispozici minimálně dalším 3 zaměstnancům účastníka řízení (včetně přímé nadřízené PhDr. M. T.), aniž by kterýkoli z nich neoprávněnému zpracování, které je předmětem tohoto správního řízení, zabránil. Dle správního orgánu I. stupně je tedy zcela vyloučené, aby bylo toto jednání přičítáno PhDr. M. T. a posuzováno jako její excés, za který by účastník řízení nenesl zodpovědnost. Dále správní orgán I. stupně konstatoval, že žádné z ustanovení Směrnice není možné z hlediska jeho obsahu považovat za opatření, které by mělo upravovat nakládání s osobními údaji při výkonu zaměstnání a plnění úkolů, které jednotlivým zaměstnancům vyplývají z agendy, kterou zpracovávají, a účastník řízení tak žádným způsobem ve vnitřních předpisech nedefinoval požadavky na ochranu osobních údajů, nezavedl žádné kontrolní mechanismy a ani jiným způsobem neseznámil zaměstnance s pravidly pro zpracování osobních údajů, z čehož vyplývá zcela jasně nevynaložil veškeré úsilí, které bylo možné požadovat, a že nepochybně existovaly další možnosti, jak mohl postupovat, aby zveřejnění předmětných osobních údajů zabránil.

Správní orgán I. stupně považoval skutkové zjištění za dostatečné a na základě výše uvedeného vzal za prokázané, že účastník řízení porušil popsáním jednáním povinnost stanovenou v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., čímž spáchal správní delikt dle § 45 odst. 1 písm. h), za což mu rozhodnutím zn. SPR-7796/11-21 ze dne 21. března 2012 uložil v souladu s § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. pokutu ve výši 450.000 Kč a dále podle § 79 odst. 5 správního řádu povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

Proti uvedenému rozhodnutí správního orgánu I. stupně, které bylo účastníku řízení doručeno dne 21. března 2012, podal dne 5. dubna 2012 účastník řízení prostřednictvím elektronické pošty rozklad, který v zákonem stanovené lhůtě doplnil.

Ve svém rozkladu účastník řízení uvedl, že nemůže popírat skutková zjištění správního orgánu I. stupně ani protiprávní stav vzniklý únikem osobních údajů žáků zařazených do dotačního programu. Má však za to, že jím předložená ustanovení vnitřních předpisů lze považovat za opatření upravující nakládání s osobními údaji a že v jeho prospěch v daném případě svědčí více polehčujících okolností, které měly být zohledněny a které odůvodňují podstatně mírnější postih. Účastník řízení je toho názoru, že učinil opatření ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Správní orgán I. stupně nemohl dle jeho vyjádření konstatovat, že uvedená opatření chybí, ale měl se spíše zabývat jejich dostatkem a přitom brát v úvahu jejich rozumné meze, které jsou dány tím, že pochybení odpovídající posuzovanému případu nelze předcházet žádným uceleným systémem opatření na ochranu osobních údajů, a dále tím, že ochrana údajů by s ohledem na svůj obecný a současně závažný význam neměla být zvláště „připomínána“ (resp. v rovině stanovení služebních povinností by mělo postačovat pravidlo formulované třeba jen obecně a odkazujícím způsobem).

Pro případy vyžadující širší a hlubší, popřípadě zvláštní znalosti v oblasti ochrany osobních údajů spatřuje účastník řízení řešení v účasti příslušných zaměstnanců na vzdělávacích

akcích a programech, jelikož vytváření podrobných kodexů pravidel či kontrolních systémů se v těchto případech dopředu jeví jako podstatně méně efektivní.

Účastník řízení dále uvedl, že by v jeho případě měly být zohledněny další polehčující okolnosti, a to jeho spolupráce se správním orgánem od zahájení správního řízení, neboť reagoval na výzvy a podával vyžádaná vysvětlení. Další polehčující okolnosti vidí účastník řízení v povaze a účincích kontroly plnění pracovních úkolů nadřízenými zaměstnanci, neboť kontrola je ze své povahy vždy selektivní a v případě úkolů, jehož součástí je i zveřejnění výsledků, může být ve vztahu ke zveřejnění toliko následná. K tomu účastník řízení dodává, že dodržení ochrany osobních údajů může nadřízený zaměstnanec při rozhodování o formě kontroly plnění pracovních úkolů považovat za notorietu a že v rámci vnitřního uložení úkolu správci webových stránek zveřejnit materiál neumožňuje předběžnou kontrolu. Jako další polehčující okolnost uvedl účastník řízení velmi krátkou dobu dostupnosti osobních údajů na webových stránkách a to, že neprodleně po zjištění pochybení byl uvedený materiál z webových stránek odstraněn. Současně uvedl, že s tím souvisí také nikoli snadná dostupnost materiálu obsahujícího osobní údaje, který byl umístěn na webových stránkách vyznačujících se mimořádným rozsahem a dosti složitou strukturou a pro specificky nezainteresované osoby byl tak materiál značně obtížně dohledatelný.

Závěrem účastník řízení uvedl, že má za to, že pro nižší výměru uložené pokuty svědčí i obecný argument výchovného účelu sankce a domnívá se, že v případě kdy bezprostředně odstranil protiprávní stav, protiprávnost tohoto stavu nijak nerozporoval a poskytoval součinnost při objasňování skutkových okolností případu, sankce tento účel přesahuje. Dále dle účastníka řízení nelze přehlížet, že by uloženou sankci nesl za situace permanentního tlaku na přijímání rozpočtových úspor a že pro nižší výměru uložené pokuty má určitý význam také nejisté právní prostředí v otázce veřejného přístupu k osobním údajům příjemců veřejných prostředků podle § 8b zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Na základě podaného rozkladu přezkoumal odvolací orgán celou věc ze stránky jak procesně, tak hmotně právní.

Vzhledem k nově uvedené námitce účastníka řízení týkající se nejasného výkladu § 8b zákona č. 106/1999 Sb. pořídil dne 5. června 2012 z webových stránek účastníka řízení umístěných na internetové adrese <http://www.msmt.cz/file/17367> otisk dokumentu nazvaného Vyhlášení programu č.j. 23 294/2011-27 „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol na září – prosinec 2011“.

Z výše uvedeného dokumentu vyplývá, že v předmětném programu jsou účastníkem řízení poskytovány dotace právnickým osobám vykonávajícím činnost střední školy, konzervatoře nebo vyšší odborné školy zapsané ve školském rejstříku podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), nikoliv konkrétním fyzickým osobám. Příjemci veřejných prostředků jsou školy, a proto mohly a měly být zveřejněny pouze informace o školách, které obdržely dotace, a nikoli informace o jejich žácích. Dle odvolacího orgánu je ustanovení § 8b zákona č. 106/1999 Sb. v tomto směru jednoznačné, kdy především z jeho odstavce třetího vyplývá, že dopadá pouze na příjemce veřejných dotací – fyzické osoby, a i z postupu účastníka řízení (zejm. z podání trestního oznámení) je zřejmé, že si byl vědom toho, že osobní údaje žáků neměly být zveřejněny.

Odvolací orgán dále uvádí, že opatření ve smyslu § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů přijatá účastníkem řízení se týkají nakládání s osobními údaji pouze minimálně a jsou natolik obecná a neurčitá, že z nich pro jeho zaměstnance nevyplývá žádný konkrétní návod či instrukce, jak při zpracování osobních údajů postupovat. PhDr. M. T. postupovala v souladu s čl. 12 odst. 1 Směrnice, jelikož zveřejnění výsledku dotačního programu měla v náplni práce, a jednala v souladu s pokynem a s vědomím nadřízené osoby. Uvedený článek Směrnice však neupravuje, v jakém rozsahu mají být informace zveřejňovány,

tj. žádným způsobem neřeší postup při zveřejňování informací obsahujících i osobní údaje. Stejně tak ani bod 1.3. přílohy Směrnice zpracování osobních údajů neupravuje. Z předpokladů účastníka řízení, že jeho zaměstnanci mají základní povědomí o ochraně osobních údajů, rovněž nelze vyvodit splnění § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., jelikož účastník nepřijal žádná opatření vedoucí k bezpečnosti osobních údajů či k ověření tohoto svého předpokladu o dostatečných znalostech právní úpravy ochrany osobních údajů mezi obyvateli České republiky, naopak se pouze domnívá, že jeho zaměstnanci již mají nějaké základní informace o tom, jak s osobními údaji nakládat. Z výše uvedeného vyplývá, že účastník řízení opatření dle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. nepřijal. V rozkladu účastník řízení sice uvádí, že v minulosti jeho zaměstnanci využívali nabídky přihlásit se do e-learningového kurzu zaměřeného na ochranu osobních údajů, avšak žádným způsobem nedoložil, že by takový kurz absolvovala také PhDr. M. T. či že by tyto kurzy byly povinné pro některé kategorie zaměstnanců, zejména pro zaměstnance, kteří ve větší míře pracují s osobními a citlivými údaji.

Námítka účastníka řízení, že pochybení odpovídající posuzovanému případu nelze předcházet žádným uceleným systémem opatření a že ochrana osobních údajů by s ohledem na svůj obecný a současně závažný význam neměla být zaměstnancům zvláště připomínána (resp. v rovině stanovení služebních povinností by mělo postačovat jen obecně formulované pravidlo), je dle odvolacího orgánu zcela zjevně rozporuplná, jelikož na jedné straně účastník řízení považuje ochranu osobních údajů za důležitou, ale pro její realizaci naproti tomu považuje za dostačující pouze obecná ustanovení týkající se zabezpečení osobních údajů. Současně tvrzení účastníka řízení, že kontroly plnění pracovních úkolů nadřízenými zaměstnanci jsou ze své povahy vždy selektivní a ve vztahu ke zveřejnění osobních údajů mohou být tyto kontroly vždy pouze následné, svědčí spíše o absenci snahy účastníka řízení hledat řešení, která by zabránila neoprávněnému zveřejňování osobních údajů anebo nastavit postupy tak, které by toto riziko alespoň minimalizovaly, než o tom, že by náležitě plnil povinnosti dle § 13 zákona č. 101/2000 Sb. Ze spisového materiálu Obvodního ředitelství policie Praha I, č.j. ORI-26964-11/ČJ-2011-001179 (konkrétně z výpovědi Mgr. R. J. ze dne 17. ledna 2012), který je součástí správního spisu vyplývá, že u účastníka řízení bylo zvykem, že za obsah dokumentů zveřejňovaných na internetových stránkách účastníka řízení odpovídal referent, který měl daný program na starosti, avšak žádný vnitřní předpis toto neupravoval. Z uvedené výpovědi dále vyplývá, že poté, kdy došlo ke zveřejnění údajů, které je předmětem tohoto správního řízení, byly změněny vnitřní směrnice účastníka řízení v tom směru, že před zveřejněním dokumentu musí být jeho obsah odsouhlasen vedoucím úseku a poté ředitelem odboru. Je tedy zjevné, že účastník řízení mohl již dříve nastavit a následně i nastavil postup před zveřejňováním informací na internetu tak, aby obsah zveřejňovaných dokumentů podléhal kontrole nadřízeného zaměstnance a zajistit tím, aby nemohlo dojít k neoprávněnému zveřejnění osobních údajů. K otázce toho, že účastník řízení není schopen obecně zajistit, aby jeho vedoucí zaměstnanci plně kontrolovali práci svých podřízených, se odvolací orgán blíže nevyjadřuje, protože to přímo nesouvisí s předmětem řízení. Pouze na okraj doplňuje, že spíše než o problematiku či obtížnou aplikaci právních předpisů upravujících ochranu osobních údajů toto tvrzení, pakliže zcela odpovídá skutečnosti, nasvědčuje obecným organizačním problémům na straně účastníka, které jej však v žádném případě nezprošťují povinnosti řídit se veškerými právními předpisy, které na jeho činnost dopadají.

Odvolací orgán dále uvádí, že skutečnost, že účastník řízení od zahájení řízení spolupracoval se správním orgánem I. stupně, nelze považovat za polehčující okolnost, jelikož účastník řízení je dle § 50 správního řádu povinen poskytovat správnímu orgánu při opatřování podkladu pro vydání rozhodnutí veškerou potřebnou součinnost a zároveň je v souladu s § 52 tohoto zákona povinen na podporu svých tvrzení označit důkazy. Naproti tomu je polehčující okolností krátká doba dostupnosti osobních údajů na internetových stránkách účastníka řízení, což však vzal v úvahu již správní orgán I. stupně a tuto skutečnost zohlednil při stanovení výše pokuty, jak je uvedeno v jeho rozhodnutí.

K námitce účastníka řízení týkající se obtížné dohledatelnosti dokumentu na jeho internetových stránkách odvolací orgán uvádí, že předmětný materiál byl na internetových stránkách umístěn po dobu 5 dnů a během tohoto krátkého období byl návštěvníky těchto stránek stažen celkem 245krát, což je poměrně vysoké číslo, a proto ani tento argument účastníka řízení nelze považovat za polehčující okolnost.

Aby sankce plnila svůj výchovný účel, musí být stanovena tak, aby odpovídala skutku a okolnostem, za kterých byl skutek spáchán, a zároveň musí být uložena v takové výši, aby pachatel sankci pocítil, ale aby pro něho zároveň nebyla likvidační. Jelikož jednáním účastníka řízení došlo k neoprávněnému zveřejnění osobních údajů velkého počtu subjektů, tyto údaje byly prostřednictvím internetových stránek zpřístupněny neomezenému okruhu osob a současně byly zveřejněny také citlivé údaje (vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu) a informace o dotacích, které byly uvedeným žákům přiděleny, a to v rámci dotačního programu zaměřeného na sociálně znevýhodněné žáky, tj. vypovídající též o jejich sociálním statusu, a jelikož správní orgán I. stupně vzal v úvahu všechny relevantní skutečnosti včetně polehčujících okolností, považuje odvolací orgán uloženou sankci za zcela adekvátní.

Skutečnost, že v současné době je politický zájem na snížení výdajů ze strany účastníka řízení, resp. všech orgánů veřejné správy, rovněž nelze považovat za polehčující okolnost ve smyslu zákona, neboť tato skutečnost neměla bezprostřední vliv na předmětný skutek, resp. tento vliv účastník řízení ani netvrdí či nedokládá. Politická vůle snižovat výdaje orgánů veřejné správy je tudíž v kontextu tohoto řízení zcela irelevantní.

Na základě všech shora uvedených důvodů tudíž odvolací orgán rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č.500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů nelze odvolat.

Praha 26. června 2012

otisk kulatého razítka

RNDr. Igor Němec
předseda